

درآمدی بر مدیریت منابع انسانی با رویکرد اسلامی

www.ketab.ir

محمد حسین شیخی

محمد جواد حسین زاده

با نظارت علمی

مجتبی درودی

محمد تقی نوروزی

انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

۱۴۰۰

سرشناسه	:	شیخی، محمدحسین، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	:	درآمدی بر مدیریت منابع انسانی با رویکردی اسلامی / مؤلفان محمدحسین شیخی، محمدجواد حسین ناظران علمی مجتبی درودی، محمدتقی نوروزی.
مشخصات نشر	:	قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۴۰۰. انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۲۰۸ ص. ۱۳۸۵/۱۳۸۵ ش.س.م.
فروست	:	انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۵۶۰. مدیریت؛ ۲۶.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۴۴-۳۰۹-۸
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا.
یادداشت	:	کتابنامه: [۱۸۱]-۱۸۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	:	نیروی انسانی — مدیریت — جنبه‌های مذهبی — اسلام.
موضوع	:	Manpower planning -- Religious aspects -- Islam
موضوع	:	نیروی انسانی — مدیریت.
موضوع	:	Manpower planning
موضوع	:	کارکنان — مدیریت — جنبه‌های مذهبی — اسلام.
موضوع	:	Personnel management -- Religious aspects -- Islam
شناسه افزوده	:	حسین‌زاده، محمدجواد، ۱۳۴۶ -
شناسه افزوده	:	درودی، مجتبی، ۱۳۳۸ - ، ناظر.
شناسه افزوده	:	نوروزی، محمدتقی، ۱۳۴۸ - ، ناظر.
شناسه افزوده	:	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، انتشارات.
رده‌بندی کنگره	:	BP۶۷/۳۳۲
رده‌بندی دیویی	:	۶۵۸/۲۹۷
شماره کتاب‌شناسی ملی	:	۸۵۳۶۷۴۸
اطلاعات رکورد	:	فیا
کتاب‌شناسی	:	

۱۵۶۰

شماره ردیف

مدیریت - ۲۶

شماره موضوعی

۱۴۰۰-۴۲

■ درآمدی بر مدیریت منابع انسانی یارویکردی اسلامی

www.ketab.ir

● مؤلفان: محمد حسین شیخی و محمود جواد حسین زاده

● ناظران علمی: مجتبی درودی و محمدتقی نوروزی

● ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

● چاپ: افق

● نوبت و تاریخ چاپ: اول، پاییز ۱۴۰۰

● شمارگان: ۳۰۰

● قیمت: ۴۳۰۰۰ تومان

● دفتر مرکزی: قم، خیابان شهید، کوی ممتاز، پلاک ۳۸

تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۴۲۳۲۶

● شعبه تهران: خیابان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و شهید منیرى جاوید، ساختمان شماره ۳۱۰، طبقه سوم، واحد ۱۱۲

تلفن و نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۶۶۱۲۱

● شعبه مؤسسه امام خمینی (ره): قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۳۶۲۹

شابک: ۹۷۸-۶۰-۰۴۴۴-۳۰۹-۸

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه معاونت پژوهش
۱۴	مقدمه کارگروه
۱۸	مقدمه

فصل اول: مفاهیم و کلیات

۲۲	مقدمه
۲۲	درآمد
۲۳	مبانی
۲۳	مفروضات
۲۴	اصل
۲۴	رابطه اصول و مبانی
۲۴	ماهیت
۲۵	ماهیت انسان
۲۶	سرشت
۲۶	ارزش در اصطلاح
۲۷	نظام ارزشی اسلام
۲۸	پیشینه تحقیق
۳۶	جمع بندی

فصل دوم: مبانی مدیریت منابع انسانی در اسلام

۳۸	مقدمه
۳۹	۱. مبانی هستی‌شناختی
۴۱	مدیریت خدا بر عالم هستی
۴۳	اصل ربوبیت
۴۴	گستره مدیریت و ربوبیت الهی
۴۵	اصل عدم تقدم بر خدا و رسول
۴۷	اصل آخرت‌گرایی
۵۰	۲. مبانی معرفت‌شناختی
۵۱	۳. مبانی انسان‌شناختی
۵۲	ضرورت بحث مبانی انسان‌شناختی
۵۳	ساحت‌های وجودی انسان در اسلام
۵۶	دوساحتی‌بودن انسان و آموزش نیروی انسانی
۵۹	دوساحتی‌بودن انسان و انتخاب و انتصاب
۶۰	دوساحتی‌بودن انسان و تشویق و تنبیه
۶۱	دوساحتی‌بودن انسان و سلامت کارکنان
۶۱	اصالت انسان
۶۷	جاودانگی روح
۷۰	نوع آفرینش فطرت انسان
۷۱	ویژگی‌های فطرت در قرآن
۷۲	فطرت و دین
۷۴	شناخت‌های فطری
۷۶	گرایش‌های فطری
۷۷	الف) حقیقت‌جویی

۷۷	ب) گرایش به خیر و فضیلت.....
۷۹	ج) گرایش به جمال و زیبایی.....
۸۰	د) گرایش به خلاقیت و ابداع.....
۸۰	هـ) گرایش به خداجویی و پرستش.....
۸۲	هدفمندی انسان.....
۸۳	اختیارگرایی و جبرگرایی.....
۸۴	کمال و سعادت انسان.....
۸۵	جانشین خدا بودن انسان.....
۸۶	۴. مبانی ارزش‌شناختی.....
۸۸	۵. مبانی روش‌شناختی.....

فصل سوم: تأثیر مبانی پژوهش و تحلیل شغل با رویکرد اسلامی

۹۴	مقدمه.....
۹۵	تعیین اهداف سازمان.....
۹۷	شناسایی مشاغل.....
۹۸	ماهیت کار در اسلام.....
۱۰۳	ابعاد گوناگون کار در اسلام.....
۱۰۳	۱. بُعد ارزشی کار.....
۱۰۳	۱-۱. ارزش و قداست کار.....
۱۰۶	۱-۲. کار؛ مبنای پیشرفت دنیوی و سعادت اخروی.....
۱۰۸	۲. بُعد فنی کار.....
۱۰۸	۲-۱. نظم و انضباط در کار.....
۱۰۹	۲-۲. اتقان کار.....
۱۱۱	۳. بُعد غایی کار.....

۱۱۵.....	ارتباط مشاغل با یکدیگر.....
۱۱۷.....	شایستگی احراز شغل در اسلام.....
۱۲۱.....	شرح وظایف شغل در اسلام.....
۱۲۴.....	حدود اختیارات شاغل.....
۱۲۶.....	ویژگی‌های محیط کار.....
۱۲۷.....	معیارهای عملکرد.....
۱۲۸.....	طبقه‌بندی مشاغل.....
۱۳۰.....	مبانی طراحی شغل.....

فصل چهارم: تأثیر مبانی بر حقوق و وظایف متقابل مدیر و نیروی انسانی با

رویکرد اسلامی

۱۳۶.....	مقدمه.....
۱۳۹.....	حقوق متقابل مدیر و نیروی انسانی.....
۱۴۰.....	حق حیات در اسلام.....
۱۴۱.....	حق مالکیت.....
۱۴۲.....	حق کرامت و حرمت انسان.....
۱۴۴.....	حق رشد و کمال معنوی.....
۱۴۴.....	حق آموزش و تربیت.....
۱۴۷.....	حق امنیت.....
۱۵۰.....	حق تأمین اجتماعی.....
۱۵۲.....	حق تأمین نیازهای مادی.....
۱۵۳.....	حق مسکن.....
۱۵۵.....	حق برخورداری از حریم خصوصی.....
۱۵۶.....	حق غذا و پوشاک.....

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل‌ترین، جاودانه‌ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عللمان صادق چه جان‌ها که در راه آن نباخته، و جاهلان و باطل‌پرستان چه توطئه‌ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن نساخته‌اند. چه تلخ‌واقعیتی است مظلومیت حقیقت، و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل از بین‌رفتنی و نگویند. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام‌دار کوشش‌های خالصانه و پایان‌ناپذیر حقیقت‌جویانی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته‌اند، و در این میان، نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به‌ویژه اسلام و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و جانشینان برحق و گرامی او علیه السلام، برجسته‌ترین است.

دانشمندان نام‌آور شیعه رسالت خطیر و بی‌نظیر خویش را بهره‌گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت‌پرستان حقیقت‌گریز دانسته و در این راه دیده‌ها سوده و جان‌ها فرسوده‌اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از شمار آثار نوشتاری و دیداری و به‌کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان می‌کوشند، رسالت

حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت‌دشواری‌تر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حدیثی، فقهی و اصولی و نظایر آن کارنامه‌درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناوری‌های جدید نیز پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و به جایگاه درخور خویش در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌روند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام شایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی بازیابند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی تلاش‌های دانشمندان این مرز و بوم آن‌گونه که شایسته نظام اسلامی است به بار ننشسته، و آنان گاه به ترجمه و اقتباس نظریات دیگران بسنده کرده‌اند. در این زمینه کمتر می‌توان رد پای ابتکارات و به‌ویژه خلاقیت‌های برخاسته از مبانی اسلامی را یافت و تا رسیدن به منزلت مطلوب راهی طولانی و پرچالش در پیش است. از این‌روی، افزون بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی و سازماندهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها از مهم‌ترین اهداف و اولویت‌های مؤسسات علمی به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی^ع در پرتو تأییدات رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حمایت‌های بی‌دریغ خلف صالح وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای^ع از آغاز تأسیس براساس سیاست‌ها و اهداف ترسیم‌شده از سوی حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی^ع به امر پژوهش‌های علمی و دینی اهتمام داشته و در مسیر برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است. معاونت پژوهش مؤسسه برای تحقق این مهم، افزون بر برنامه‌ریزی و هدایت دانش‌پژوهان و پژوهشگران، در زمینه نشر

آثار محققان نیز کوشیده و بحمدالله تاکنون آثار ارزنده‌ای را در حد توان خود به جامعه اسلامی تقدیم کرده است.

کتاب پیش روی، پژوهشی است در قلمرو مدیریت منابع انسانی با رویکرد اسلامی که با تلاش پژوهشگران ارجمند حجج اسلام آقایان دکتر محمدحسین شیخی و محمدجواد حسین‌اده نگارش یافته است. هدف اصلی نویسندگان تبیین مباحث مقدماتی مدیریت منابع انسانی بر پایه آموزه‌های اسلامی برای ایجاد تغییر و تحول بنیادین در علوم انسانی به منظور پاسخگویی به نیازهای جامعه علمی کشور است.

معاونت پژوهش از مؤلفان محترم و حجت الاسلام والمسلمین دکتر مجتبی درودی و آقای دکتر محمدتقی نوروزی که با نظارت، مطالعه و ارائه نظرهای سودمندشان، بر اتقان و غنای اثرافزوده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کند و توفیق روزافزون ایشان را از خداوند متعال خواستار است.

معاونت پژوهش

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی *